No. 1110 Zaterdag 1 April 1905. 22ste Jaargang.

# AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 31 Maart.

## DE NIEUWE BEGROOTING.

Het Departement van Openbare Werken behoefde wel een verjongings-kuur. Hoe ijverig ook vroegere Directeuren en beambten hebben gearbeid, en hoe dankbaar wij ook moeten zijn voor hetgeen zij hebben gepraesteerd, toch mag het wel gezegd worden, dat slechts hoogst zelden iemand aan het hoofd stond, die door opleiding en aanleg eenigszins in staat was als deskundige te oordeelen.

Het is evenwel te verwonderen en blijft te bewonderen tevens, dat bij zoo weinig technische kennis en voorlichting nog zooveel goeds tot stand werd gebracht. Wij verheugen er ons echter over, dat thans een poging wordt aangewend om in deze leemte te voorzien door minstens een paar personen aan het Departement te brengen, die technische opleiding hebben genoten. Dat wegen, gebouwen en kaden beter en duurzamer kunnen worden hersteld, zal het eerste praktische gevolg wezen, waardoor veel ellende en vooral ook het nutteloos verspillen van tijd en geld wordt vermeden. Het toezicht over de werkzaamheden zal ook minder kostbaar worden en toch beter, dan het nu door onder–onder-opzichters, of ploegbazen kan geschieden. Deze lieden zijn derhalve hun geld wel waard, daar hun werk genoeg op de schouders zal worden gelegd, en zij, wat ook niet mag worden vergeten, het Bestuur in staat zullen stellen de uitgaven voor het onderhoud van wegen, kaden en gebouwen veel te verminderen.

Ook, dunkt ons, zijn de tijden niet ver meer, dat het tot verlevendiging van onzen handel en scheepvaart, van landbouw en visscherij noodig zal blijken nieuwe werken te ondernemen, waarbij technische voorlichting allernoodzakelijkst zal wezen. Bij allen achteruitgang van den handel, bij den telkens terugkeerenden tegenslag van den oogst en de algemeene armoede der bevolking zijn wij toch in een overgangsperiode, waarin beproefd wordt door verschillende middelen ons weer nieuwe krachten en nieuw leven in te storten.

Een of ander middel moge al schijnbaar minder doelmatig werken en niet zoo sterk als wij wel zouden wenschen, iets goeds komt er toch zeker door tot stand, waarvoor wij dankbaar moeten wezen.

En staat het nu niet te verwachten, dat wij, na zoovele middelen al beproefd te hebben, eindelijk ook eens het goede middel zullen treffen. Voor ons is het reeds een verblijdend teeken, dat sommige verkeerdheden worden weggenomen, sommige leemten aangevuld. En hieronder rekenen wij de aanstelling van technisch ontwikkelde lui aan het Departement van Openbare Werken, wat weder een groot hulpmiddel worden kan om veel goeds in de kolonie te verrichten ook op ander gebied. Reeds onmiddellijk kunnen wij de proef op de som nemen, want in den toelichtenden staat volgt, dat ook aan deze technici het ambachtsonderwijs zal kunnen worden opgedragen. Van het groote nut van dergelijk onderricht is toch wel een ieder overtuigd.

Art. 62. Voor een behoorlijken aanleg van dammen, enz. op de eilanden Curaçao, Bonaire en Aruba is het noodzakelijk dat men over eene topographische kaart, althans van een gedeelte dier eilanden, kan beschikken, ten einde met behulp daarvan te kunnen vaststellen op welke maximumhoeveelheid passeerend water men voor deze dammen moet rekenen. Zonder dit gegeven loopt men steeds gevaar de overlaten niet groot genoeg te nemen, hetgeen bij zware buien noodlottige gevolgen voor de dammen moet hebben.

Voor deze topographische opname wordt één opnemer noodzakelijk geacht, die dan een paar geschikte jongelieden voor de opname kan opleiden.

Het bedrag der toelage is over genomen uit een indertijd door den Majoor H. Bosboom van den topographischen dienst in Nederlandsch Oost-Indië opgemaakte begrooting van kosten voor de opname van de verschillende West-Indische eilanden.

Moeilijk is het om van te voren uit te maken hoeveel de totaal-onkosten, verbonden aan de hier bedoelde topographische opname van Curaçao, Bonaire en Aruba zullen zijn, maar neemt men aan dat ongeveer de helft der oppervlakte van elk der eilanden topographisch opgenomen zal moeten worden, dat de kosten per H. A. ongeveer f 0.30 zullen zijn (een prijs, die slechts zeer globaal genoemd kan worden en waarschijnlijk nog mede zal vallen, omdat het terrein overal vrijwel onbebouwd is) dan komt men op eene totaaluitgave van ruim f 15,700 —"

Iedere planter, iedere landbouwer weet er van te spreken, hoe jammer het is, als men maanden lang gewacht heeft op een flinke bui en dan bij den eersten stortvloed den besten de dam wegslaat. Het grootste gedeelte van het vruchtbaarmakend water gaat dan weer verloren de uitgedroogde grond heeft geen gelegenheid om langzaam het overvloedige water in te drinken en op te slurpen, waardoor de bodem vochtig en vruchtbaar blijven moest nog maanden lang. Nu kan de grond die woest over hem heenstroomende watermassa niet in eens verzwelgen en wordt weer hard en dor een paar weken, nadat het zoo overvloedig heeft geregend. De oogst is niet zoo rijk als bij den buurman, waar de dam is blijven staan, sterk genoeg om het weggeloopen water der andere plantage ook nog tegen te houden. Door het wegslaan van den dam wordt de opbrengst van vruchtboomen en mais–akkers veel verminderd — en wat nog het ergste is — de uitgaven worden weer hooger, omdat de dam opnieuw hersteld moet worden en dikwijls door het wegstroomend water nog andere schade werd aangericht, vooral aan de omheiningen.

En, nu spreken wij alleen van toestanden, zooals wij die vroeger kenden, toen er nog niet zooveel dammen en dammetjes overal verspreid lagen, als nu. Wanneer thans een van deze groote dammen zou doorbreken, zullen nog wel andere volgen, zeker de kleinere, die er achter liggen. En omgekeerd moet een groote dam weer te veel water tegenhouden, wanneer eenige kleine dammen wegslaan, die de kracht van het water, dat van de bergen stort, hadden moeten breken, zoodat een dubbele massa water met dubbele kracht tegen den grooten dam zou slaan. De verwoesting, de noodlottige gevolgen, welke een dergelijke overstrooming zou kunnen veroorzaken, valt niet te benaderen. Dergelijke toestanden kennen wij nog niet, omdat tot dusverre het neerstortend water niet werd tegengehouden, noch geleid om zich met verschillende kleine beekjes te vereenigen tot een geweldigen stroom, die een meer zal vormen in het dal aan den voet der bergen. En dat zal toch het gevolg wezen van het systematisch aanleggen van dammen. Maar dan is het ook hoog noodig, dat bij dergelijken aanleg beschikt kan worden over topografische kaarten, waardoor het mogelijk zal wezen de maximum-hoeveelheid voorbijstroomend water te berekenen om de groote dammen daaraan evenredig te maken.

Over de verbouwing van 't krankzinnigengesticht behoeven wij niet veel meer te zeggen, daar is reeds genoeg over geschreven, en ten overvloede hebben eenige leden van den Koloniale Raad zich zelf kunnen overtuigen van de groote noodzakelijkheid daarvan. Wel kunnen wij er aan toevoegen, dat het plan zoó is opgesteld, dat het in zijn geheel uitgevoerd, veel goedkooper zal wezen, dan wanneer een gedeelte daarvan zou worden uitgesteld, tot over twee jaar bijvoorbeeld. Nu toch kan de afbraak van het eene, weer grootendeels dienen tot opbouw van het andere, wat later niet het geval zou wezen. Ook is het niet bevorderlijk aan de goede orde van het huis, wanneer telkens zooveel vreemd werkvolk zich in het gesticht moet bewegen. Wanneer derhalve het geheele plan in eens kan worden afgewerkt is het zeker onder alle opzichten veel beter. Plaatsgebrek hield tot dusverre de verdere reorganisatie der verpleging, en een meer systematische indeeling van het gebouw tegen, waardoor de genezing der lijders ernstig wordt vertraagd.

Maar daarenboven, dit plaatsgebrek zal oorzaak worden, dat weldra geen lijders meer kunnen worden opgenomen. 't Gesticht is reeds propvol. Een uitbreiding, welke samengaat met verbetering, is derhalve allernoodzakelijkst.

art. 65. Baggerwerken.
d. baggering met den beugel en 't nemen van verschillende andere maatregelen tot het voorkomen van ophooping van vuil langs de kaden van het Riffort en het Waaigat. *f* 2900.

In den Toelichtenden Staat lezen wij daaromtrent: De omschrijving van dezen post is eenigszins gewijzigd om daardoor meer vrijheid in de aanwending van middelen tot voorkoming van vervuiling van het Waaigat en het Rifwater te verkrijgen.

„De *Memorie van Antwoord* van den Minister op het Voorloopig Verslag der Rapporteurs van de Tweede Kamer over de Begrooting 1905 maakt ons ook niet veel wijzer; daarin lezen wij, dat de heer FAUEL „een eenvoudige wijze aan de hand (heeft) gedaan om die bezwaren (tegen de gedeeltelijke demping) te boven te komen, doch tevens deelde hij den gouverneur mede, dat demping alléén niet voldoende zou zijn en nog *andere* maatregelen zouden moeten genomen, om verdere ontreiniging te voorkomen."

Jammer, dat wij nu nog niet weten, wat onder die *andere* maatregelen wordt verstaan. *Eenvoudig* is hij echter zeker, daar verleden jaar voor gedeeltelijke demping *f* 6000 werd gevraagd en nu voor het uitbaggeren *én andere* maatregelen slechts *f* 1000 meer dan verleden jaar voor de uitbaggering alleen.

De Koloniale Raad heeft derhalve door het schrappen van art. 192, verleden jaar *f* 5000 uitgespaard en zal nu voor die geringe verhooging van *f* 1000 wel te vinden zijn.

Buitengewone uitgaven voor Aruba vinden wij niet op de begrooting, wij hopen intusschen, dat onderzocht zal worden of het werkelijk beter is, de som van *f* 1000, toegestaan voor art. 205 der vorige begrooting tot verlenging van den steiger, niet beter besteed kan worden voor uitdieping van de haven om verdere verzanding van den havenmond tegen te gaan.

Niet onbelangrijk is de toelichting bij art 76: In het belang van den politiedienst niet alleen maar ook van dien der recherche, waartoe het politiepersoneel doorloopend gebezigd wordt, is het noodzakelijk het personeel, dat op het eiland zelf aangeworven wordt, te beperken,— daarentegen meer personeel uit Curaçao naar Aruba te detacheeren.

Het is echter niet doenlijk tegen eene bezoldiging van f 30.—'s maands geschikte personen te verkrijgen, die genegen zouden zijn op Aruba dienst te doen.

Op grond daarvan wordt voorgesteld het getal marechaussees met twee te vermeerderen en dat der veldwachters met hetzelfde aantal te verminderen, waardoor er een meerdere uitgaaf van f 480.—zal ontstaan.

Dat het alleszins billijk is op Bonaire de toelage van den districtmeester van Rincon te verdubbelen kunnen wij afleiden uit het volgende:

Art. 100. De bezoldiging, die de districtmeester, teveus hulpambtenaar van den burgerlijken stand op Rincon, thans geniet, kan niet geacht worden eene billijke belooning te zijn voor de diensten, welke van dezen beambte worden geëischt, waarom voorgesteld wordt haar op f 800.—te brengen.

De omstandigheid, dat de districtmeester op vrij grooten afstand van het plaatselijk bestuur gevestigd is,

maakt het zeer wenschelijk, dat de titularis in staat zij om zelfstandig op te treden, en behoeft het wel geen betoog, dat het hoogst moeilijk is tegen het thans toegestaan salaris een daartoe geschikt persoon te vinden.

Maar bovendien is ook het werk, waaraan de districmeester zijne aandacht moet wijden, niet alleen in zijne hoedanigheid van plaatselijk hoofd der politie en hulpambtenaar van den burgerlijken stand, maar ook als belast met het toezicht op het domein, van genoegzame beteekenis om de voorgestelde verhooging der toelage te motiveeren.

Tevens kan aan het voorgaande nog worden toegevoegd dat, aangezien het in het voornemen ligt bij den districtsmeester, die ook belast zal worden met den dienst der postspaarbank, frankeerzegels, briefkaarten en andere postformulieren verkrijgbaar te stellen, bij deze uitbreiding van zijn dienst, welke daarvan het gevolg zal zijn, hem zekere geldelijke verantwoordelijkheid wordt opgelegd.

Zou het mogelijk zelfs de vraag zijn of, waar het bestuur het ambt gaarne vervuld zag door iemand, die zelfstandig en oordeelkundig weet op te treden en daarbij steeds ijverig de bestuursbelangen evenzeer als die van zijne geadministreerden in het oog houdt en behartigt, zelfs tegen de thans aangevraagde bezoldiging mogelijk zal zijn steeds een geschikt persoon te vinden, — waar het bestuur aanleiding heeft te verklaren dat de tegenwoordige titularis bewezen heeft de aan zijn zorg toevertrouwde belangen met ijver te behartigen, wordt het tegenover dezen een eisch der billijkheid geacht zijne bezoldiging meer in overeenstemming te brengen tot de goede diensten, die hij den lande praesteert."

Onder de verdere verhoogde posten komt nog voor: 1 onderwijzer ........... f 1.200, daar het niet is gelukt voor f 800 een onderwijzer voor Bonaire te engageeren. Nu zal men trachten er een uit Nederland te laten komen.

De verandering verleden jaar aangebracht in de vaart tusschen de 3 bovenwindsche eilanden, is gebleken geen verbetering te wezen, daarom wordt de oude regeling, maar weer voorgesteld:

Art. 142 In het belang van eene goede en geregelde communicatie tusschen St. Martin N. G. eenerzijds en St. Eustatuis en Saba anderzijds is het noodzakelijk gebleken de vroegere regeling, waarbij St. Eustatuis zoowel op de reis naar als op die van St. Kits door het paketvaartuig van St. Martin, die eerstgenoemde plaats na de in 1904 getroffen nieuwe regeling van den dienst slechts op de terugreis aandeed, op nieuw in te voeren.

Hierin kon slechts met eene hoogere uitgaaf van f 120.— 's jaars worden voorzien, waarmede het artikel voor 1906 is verhoogd.

Op St. Martin zal de steiger worden vernieuwd, de onkosten zijn geraamd op f 1,225.

Voor St. Eustatuis zal ook een onderwijzer in Nederland worden gezocht tegen f 1200 traktement. Saba heeft dit jaar niets bijzonders noodig, naar het schijnt.

Wij meenden de bespreking der nieuwe begrooting niet langer te mogen rekken, daar de afdeelingen van den Kol. Raad reeds meermalen vergaderden en wij dus het Voorloopig Verslag al spoedig kunnen verwachten. Oprecht voegen wij hier aan toe, dat wij werkelijk met belangstelling dit stuk tegemoet zien.

---



# Verbetering van de Visscherij in onze Kolonie.

## III.

### Schildpadden.

Het zal nu bijna twee jaar geleden zijn, dat op een der vergaderingen der Landbouw-Mij. de toenmalige Secretaris, de Heer HAMELBERG [ik meen naar aanleiding van een advies door het Bestuur onzer kolonie gevraagd in zake visscherij] eenige mededeelingen deed, speciaal wat betreft de bescherming der schildpaddenvangst.

Voor eenige jaren terug waren door de Koloniale Besturen der overige Antillen reeds pogingen in het werk gesteld, om door gemeenschappelijk overleg en samenwerking maatregelen te beramen, de geleidelijke uitroeiïng van de schildpad in de West-Indië tegen te gaan. Doch al die mooie plannen hadden finaal schipbreuk geleden door den onwil of weinige betrouwbaarheid van Venezuela, eigenaar van het rijke vischwater van de kust en rondom de Aves– en Roques-eilanden.

Het behoeft geen betoog, dat de verbetering van de visscherij in *onze* kolonie door die mislukte poging en die korte mededeeling van den Heer HAMELBERG maar luttel is gebaat geworden.

Maar, kan dan Curaçao, ook zonder medewerking der andere Antillen en van het altijd weerbarstige Venezuela, niet zelfstandig iets in dien geest doen op eigen terrein, in de eigen wateren?

En is die bescherming zoo gewenscht, zijn dergelijke maatregelen zoo dringend noodzakelijk?

Deze laatste vraag, als van meer algemeene strekking, zal ik trachten het eerst te beantwoorden.

Sinds tal van jaren is men goed op weg de schildpad uit te moorden. Op de kusten onzer eilanden begint zij reeds een groote zeldzaamheid te worden. Werp mij niet tegen, dat b. v. op Aruba ze soms volop verkrijgbaar is. Want deze voorraad wordt daar bijna uitsluitend van *Los Teques* (Venezuela) aangevoerd. De overtocht vereischt slechts korten tijd en de visschers kunnen er op rekenen hun koopwaar kwijt te raken, die vandaar verder door Arubiaansche barkjes op Curaçao wordt ter markt gebracht.

In verhouding tot de navraag is die wekelijksche aanvoer op Curaçao echter zeer gering te noemen. Men moet reeds een paar dagen te voren zijn bestelling hebben gedaan of tot de geregelde afnemers behooren, wil men elken Vrijdag dit West-Indisch zeebanket op zijn tafel zien. Volgens inlichtingen mij verstrekt, heugt het de oude Curaçaonaars, dat in hun jonge jaren de toevloed vrij wat aanzienlijker was. Maar wij willen eens een grooteren sprong maken in de geschiedenis onzer kolonie en de kronijken eens naslaan en vragen of deze ons niet kunnen zeggen, wat er vroeger op Curaçao aan schildpad werd aangevoerd.

Er bestaat uit het paar 1737 een gouvernements–publicatie, die in dezen eenig licht geeft, en ons tevens een typisch straattooneeltje voor den geest toovert:

Wij JUAN PEDRO VAN COLLEN,

Gouverneur dezer en de onderhorige eilanden allen dengenen, die dezen zullen zien of te hooren lezen, SALUT, doen te weten:

Alzoo het slachten van schildpadden in deze stad. zoo in de straten als aan den waterkant veroorzaakt een vehementen stank, hetgeen voor de goede ingezetenen in dit seizoen onverdragelijk is, en de dat wij volkomen geïntentioneerd zijn, onme op de menigvuldige klachten. die deswegens zijn gedaan, goede voorziening te doen, zoo is 't, dat wij gouverneur bij dezen ons placcaat, willekeuren en ordonneeren, dat van nu voortaan het slachten van Schildpadden zal moeten geschieden buiten de Steenen Padspoort, onder of beneden het fort Schrikkenburg aan het binnenwater [1] en op geen andere plaats op een boeten van 25 stukken van achten; en de opdat niemand hier van ignorantie pretendeere, lasten en de bevelen wij dat deze zal worden gepubliceerd ende geaffigeerd daar het behoort, alzoo wij zulks ten beste en omme onze' goede ingezetenen van alle inconveniënten te ontheffen, hebben noodig geoordeeld te behooren.

Aldus gepubliceerd enz. 8en Octob. 1737.

JUAN PEDRO VAN COLLEN

*Ter ordonnantie van dezelven*

GERRIT SULS, *secret. prov.*

Wij weten wel, dat men het in den goeden ouden tijd zoo nauw niet nam met de hygiene, evenmin verdenken we Curaçaoenaars van de 18$^{e}$ eeuw, dat ze voor een klein geruchtje vervaard waren, doch zoo veel schijnt toch wel zeker, dat de toestand niet te harden was, dat zulk een dwangbevel van bestuurswege noodig werd. In uw verbeelding ziet ge de kokki's op de stoepen in de stralen en langs den waterkant met die operaties bezig. *Nu* zoudt ge weken lang de stad moeten afloopen, om het slachten van één enkele schildpad te kunnen waarnemen.

*Toen* scheen het geen weelde, zich een geheelen schildpad voor zijn middagmaal aan te schaffen. Nu is men tevreden met een inkoop van een paar pond op de twee of drie plaatsen waar ze verkocht worden.

Hebt ge wel eens opgemerkt bij het doorkruisen van de steegjes onzer stad, hoeveel schildpadschalen bij de houtskoolverkoopsters voor den ingang harer woning soms liggen opgestapeld, waarin zij voor de waarde van een paar plak de stukjes hebben afgeteld? Die schalen dragen de sporen van jarenlangen diensttijd. In hun groote menigte zijn ook zij de stomme getuigen, dat de schildpadvangst eens betere dagen gekend heeft. Och, maar waartoe de dienstig, hiervoor nog meer bewijzen op te sporen? Het is van meer belang de oorzaken te kennen, die op dien achteruitgang hebben in gewerkt.

Een daarvan. die althans volgens sommiger bewering, het hare heeft bijgetragen, de schildpad van de kust van Bonaire te verjagen, is de wijze waarop jaren achtereen daar die vischvangst werd uitgeoefend. Die methode dagteekent uit de dagen, dat de Bonairianen nog bij menigte werk vonden in de kopermijnen van Tocúcas (Venezuela). Alleen ten gevolge van het onverantwoordelijk gebrekkig toezicht der Engelsche directie gelukte het den werklieden zich daar de dynamietpatronen in menigte toe te eigenen, die vervolgens na hun terugkeer op hun eiland hetzij voor de pret bij wijze van klappertjes, of als schietpatroon bij de vischvangst werden afgestoken. Zulk een patroon, kort voor de ontploffing in het water geworpen, doodde of bedwelmde de visschen over een groote oppervlakte en gaf doorgaans een rijke vangst. Naar men wil, zou de schrik de dieren sinds dien tijd van deze kust verjaagd hebben. Ik geloof echter niet, dat er veel waarde aan die bewering te hechten is. Onwaarschijnlijk dunkt het mij, dat dit nog zoo langen tijd zou nawerken. Bovendien worden zij nog enkele malen aan het strand van de noordzijde gevangen.

R. E.

*Wordt vervolgd.*

---

[1] Het fort *Schrikenburg* was een der laatste bastions, dat den Oostelijken stadswalmuur aan de zijde van het Waaigat afsloot.

# Ingezonden Stukken.

*Geachte Redactie,*

Volgende regelen waren bestemd om eerst later het licht te zien en wel op het tijdstip, als het nieuw aangekomen St. Dominicusbeeld zijn eereplaats in onze eerbiedwaardige Sint Anna-kerk zou hebben ingenomen. De haast echter waarmede de kunstcriticus in „La Cruz" is vooruitgeloopen en de wijze, waarop hij zijn paradoxale toelichting voor Sint Dominicus neerzet, nopen mij om nieuw pitjes nu ook maar voor onze mij we Heiligenbeelden aan te steken; immers hoe meer licht, mits goed geplaatst, des te meer effect.

Vier nieuwe beelden werden binnen korten tijd door de vrome offervaardigheid van vier onzer parochianen tot stichting der geloovigen en tot luister van Gods Huis aan de Sint Anna-kerk geschonken. Of de vrome schenkers geslaagd zijn in hun dubbel doel? Moge het volgende bijdragen tot beantwoording dezer vraag.

De eerste indruk die al deze vier beelden te weeg brengen is een gevoel van bewondering, verschillend ook bij ieder beeld. Bewijs, dat er karakter ligt in die beelden, en eigen karakter, dat het dus kunstproducten zijn. Immers al zou persoonlijke voorkeur voor dit of dat genre niet die voldoening genieten die haar 't meeste streelt, dat doet niets af aan de objectieve kunstwaarde door een kunstenaar naar zijn genre in zijn werk gelegd.

De vraag is: heeft de kunstenaar een eigen en waardig concept sprekend in beeld gebracht? En dan dwingt ons reeds de eerste blik op ieder beeld tot volmondige bevestiging.

Plaats u voor het beeld onzer Patrones, de H. Moeder Anna en vraag u af, wat wilde de maker van dit beeld uitdrukken? Dan behoeft ge niet te zoeken en uw verbeelding in te spannen; die trekken spreken, dringen u het antwoord op. Het is de sprekende overlevering der bejaarde, door beproeving sterke vrouw, der streng-vrome moeder, die heel haar wezen wijdt aan de vorming van 't rein-maagdelijk kind, dat aan haar zijde bloeit. Sint Anna dus, stichtend ons gemoed!

En dan die andere Moeder; welk een verschil, welk een waarheid! Hier is het de teedere Moeder-Maagd vertoonend haar Kind, dat haakt naar omarming. Neen, geen geloovig gemoed aanschouwt dit kunststuk zonder dat de bede zijn hart ontwelt: Moeder des Zaligmakers, bid voor ons!

Welk een rust, wat kalmte spreekt uit dat Sint Jozefsbeeld, dragend het zoet-glimlachend Jezus-Kind!

Was het ouderlijke waardigheid, die spreekt uit den blik van Sint Anna, lettend op hetgeen Zij haar dochtertje onderwijst; was het koninklijke majesteit gepaard, aan maagdelijke schroomvalligheid, die Maria's moederblik tempert bij het aanbieden van den Zaligmaker aan de wereld; uit Sint Jozefs blik spreekt voorzichtige waakzaamheid voor het goddelijk Kind; de geheele handeling zijner houding, zijner uitdrukking richt zich daarop, wekt bij den aanschouwer de echo der woorden: „Ziehier de getrouwe en voorzichtige dienaar, dien de Heer over zijn Huisgezin heeft aangesteld." Die woorden spreekt het goddelijk Pleegkind zoo blij-rustig op St. Jozefs arm gezeten. Welk een andere houding in die kruisvormig gerekte armpjes, welk een andere uitdrukking in die weemoedig smeekenden glimlach van den kleinen Zaligmaker door Maria's had gesteund. Daar is alles daad, hier alles rust. Daar wordt Maria's blik door eerbiedig besef dier daad getemperd, hier spreekt zorgzaam welgevallen uit die open oogen van Sint Jozef, Custos Domini! Beschermer des Heeren!

Moeilijker dan in deze beeldengroepen was des kunstenaars opgaaf bij de uitvoering van Sint Dominicus. De dubbele uitdrukking zich over twee personen verdeelend en zich wederzijds aanvullend, geeft gemakkelijker een hoofdgedachte weer, dan de enkele uitdrukking van een persoon, vooral wanneer die hoofdgedachte daarbij nog uit twee verschillende bestanddeelen samenvloeit. Dit nu was des makers probleem bij Sint Dominicus, wiens hoofdkaraktertrek, in zijn Orde bestendigd, aldus tweevoudig is. „Contemplat aliis tradere", „het beschouwde aan anderen mededeelen", ziedaar Dominicus' leven, Dominicus' werk!

Gewoonlijk slaat men zich door die moeilijkheid wat gemakkelijker heen en stelt den Heilige voor in beschouwing, terwijl de traditioneele hond met zijn fakkel de wereld verlicht. De ontwerper van ons beeld dacht dieper, belichaamde de dubbele idée in de handeling van denzelfden persoon. Oordeel lezer, of hij slaagde. Dominicus, een krachtig-ascetische mannenfiguur, staat voor u, houdend een boek, niet open voor zich, maar gesloten ter zijde, in een houding van rust: zijn beschouwing is geëindigd, de mededeeling aan anderen begint.

Gij wacht tot dat die fijngesneden mond zich openen gaat, om uit te brengen wat daar schuilt onder dien gewelfden, gerimpelden schedel, wat daar schittert in die starende oogen!

De kunstenaar slaagde dus, en de vrome schenkers schonken ons beelden, in staat om ons te stichten. Maar zullen ze onzen tempel ook sieren? „Lástima, koe es edificio mes ta muchoe abao, koe e no ta presta pa adorné coe imagen." Aldus de kunstcriticus in La Cruz. Arme schenkers, zoudt Ge uw tweede doel moeten missen? De criticus moet de architectonische lijnen van ons kerkgebouw wel diep hebben doorschouwd om daar zulk een verslag van te kunnen mededeelen.

Als hij daar echter niet dieper in is doorgedrongen als hem in de symboliek gelukt is, dan noem ik zijn relaas een durf. „Es santoe, aldus hij, tin un taki di lelie den su mân como símbolo di su blankísima pureza (en duidelijkshalve) di moral." Diep hè? en zoo distinctief!

Troost u dus vrome schenkers en geeft met Z. D. H. onzen Bisschop 't vertrouwen niet op, dat de kunstschatten aan onzen tempel vermaakt, dezen sieren zullen, reeds nu, en eerlang nog schitterender, als hij prijken zal in den vorm hem toegedacht!

Daartoe wettigt ons ook nog de rijkdom van polychromie en edele kleurentint, al zegt daarvan dezelfde criticus: „imagen nobo di diferente color"—net als van een cents prent.

Dankend, Mijnheer de Redacteur, voor de plaatsruimte.

P. fr. STEPH. V. D. PAVERT, O. P.

Kapel. St. Anna.

# Nieuwsberichten.

## Curaçao

### Leger.

Bij Kon. besl. is de commissie tot 't onderzoeken of behoud van de bezettingen van Suriname en Curaçao op den bestaanden voet, dan wel hare reorganisatie of anders hare vervanging door gewapende politiekorpsen aanbeveling verdient, ontbonden.

### Hof van Justitie.

Heden treedt de nieuwe verordening in werking, waardoor voortaan slechts drie leden zitting zullen hebben bij het Hof van Justitie.

Dinsdag ll. werd de heer J. J. VAN DEN BERGE, die van nu af geen lid van het Hof meer wezen zal, toegesproken door den Voorzitter, waarop de heer VAN DEN BERGE antwoordde. Later toen de leden in de Raadkamer vergaderden, voegde zich ook de Procureur-Generaal bij hen om afscheid te nemen van den heer VAN DEN BERGE en hem, evenals de Voorzitter reeds had gedaan, te bedanken voor zijn trouwe diensten aan ons Gerechtshof bewezen.

### Koloniale Raad.

De zitting van Maandagavond ll. werd door alle leden bijgewoond met uitzondering van de heeren J. E. P. GAERSTE en Mr. J. B. GORSIRA. Na het voorlezen en goedkeuren der notulen van de vorige vergadering deelde de Voorzitter mede, dat was ingekomen.

1°. De Begrooting voor 1906

2°. Een missive van den Gouverneur, waarin den Raad werd kennis gegeven, dat volgens art. 86 bis van het Regl. op het Beleid der Regeering de heer C. STATIUS MULLER de vergadering zou bijwonen als gevolmachtigde van den Gouverneur met raadgevenden stem bij de behandeling van het Ontwerp-Verordening over den vrijdom van scheeprechten voor stoombooten etc.

De Voorzitter stelde voor de Begrooting naar de Afdeelingen te verwijzen, en vroeg hieromtrent het gevoelen der leden.

De heer CHAPMAN was van gevoelen, dat de Raad dit jaar het zelfde standpunt in zou nemen als verleden jaar en slechts die nieuwe, of verhoogde posten toestaan, waarvan bewezen kan worden, dat ze zeer nuttig, zoo niet hoogst noodzakelijk zijn en werkelijk in 't belang der Kolonie. Waarom dus opnieuw uren lang vergaderd om toch weer tot dezelfde conclusie te komen; dit was slechts nutteloos tijd verspillen. Hij stelde daarom voor de Begrooting niet naar de Afdeelingen te zenden, maar onmiddellijk te behandelen.

De heer MY. C. HENRIQUEZ is het eens met den heer CHAPMAN en verlangt zelfs onmiddellijk te stemmen zonder voorafgaande besprekingen.

Al erkent Spreker de goede bedoeling van den Gouverneur bij het creëeren van nieuwe posten, hij mag daarom toch niet met alles medegaan, in 't bijzonder niet met die dure proeven voor den landbouw. Men kan immers de natuur niet dwingen.

Dankbaar aan het Moederland voor de finantieele voogdij, mogen de leden van den Raad toch niet stemmen voor deze nieuwe posten, als zij meenen, dat de maatregelen niet doeltreffend zijn voor onze Kolonie. Maar waartoe zal de Raad nog zijn gevoelen zeggen, na al hetgeen over de houding van den Raad bij de behandeling over de vorige begrooting is geschreven en gesproken? De Minister, hij constateert het met dankbaarheid, liet zich waardeerend uit over deze houding, niet zoo echter sommige kamerleden. Het is niet waar, dat hun niet meegaan met al die nieuwe posten voortkomt uit trots, veeleer komt dit voort uit ontmoediging, omdat op 't advies van den Raad zoo weinig acht wordt geslagen.

Zoo wij te laken zijn, zal dit later wel blijken, maar wij zijn van oordeel, dat vele nieuwigheden, voorkomende in de thans aangeboden begrooting, daar niet thuis behooren.

De heer CHAPMAN bedankt den heer HENRIQUEZ voor diens steun, maar kan toch niet in alles met hem medegaan.

De VOORZITTER voelt al het onaangename, het ontmoedigende, dat er in gelegen is, wanneer de inzichten van den Raad in den wind worden geslagen. Maar toch moeten wij onzen plicht blijven doen en nauwkeurig de verschillende posten der begrooting nagaan, ongeacht of die begrooting later in Holland wordt goedgekeurd, of niet. Hoe onaangenaam, hoe ontmoedigend de behandeling onzer begrooting in Holland ook wezen mogen, plichtverzaken moet men nooit. De VOORZITTER herhaalt dus opnieuw zijn voorstel om de begrooting naar de afdeelingen te zenden.

De heer CHAPMAN komt op tegen de uitdrukking *plichtverzaken*.

Dit klinkt toch wel wat hard. Ook in de publieke vergadering zeggen de leden hun meening over de begrooting en brengen er hun stem over uit. Zij verzaken dus niet aan hun plicht; nergens immers is het voorgeschreven, dat de begrooting eerst in de afdeeling moet worden behandeld, per se behoeft dit nooit, bij geen enkel ontwerp.

De VOORZITTER verklaart dit woord gebezigd te hebben, omdat de heer MY. HENRIQUEZ voorstelde het ontwerp zonder discussie aan te nemen.

Wil de heer CHAPMAN nu in publieke vergadering hetzelfde zeggen, wat anders in de afdeelingen werd gezegd, dan begrijpt de Voorzitter diens voorstel niet, want dan zal men in de publieke vergadering doen, wat vroeger in de afdeelingen geschiedde.

De bedoeling zal dus wel moeten wezen, de begrooting zoo maar goed te keuren, zonder slag, of stoot.

De heer HENRIQUEZ getuigt, dat de Voorzitter de bedoeling van zijn voorstel goed heeft begrepen; hij stelt werkelijk voor de begrooting zonder discussie aan te nemen, doch alleen, wanneer alle leden met hem instemmen.

De VOORZITTER wil nu dit voorstel in rondvraag brengen, maar geen der leden steunde het, zoodat de begrooting naar de afdeeling werd verwezen.

Nu kwam het ontwerp tot vrijstelling van scheepsrechten aan de beurt. Maar alvorens tot de behandeling over te gaan, schonk de Voorzitter 't woord aan den Gevolmachtigde van den Gouverneur, den Heer C. STATIUS MULLER. Deze spoorde den leden aan het Ontwerp zonder wijziging aan te nemen, daar de wijzigingen door den Raad voorgesteld om ook de andere eilanden in de vrijstelling van scheepsrechten te laten deelen niet urgent waren. Spreker meende echter namens den Gouverneur, de volle verzekering te kunnen geven, dat deze wijzigingen bij de reorganisatie van het geheele belastingstelsel ernstig zouden worden overwogen. De vraag was nu slechts of de Raad bereid was te wachten tot zij aan de orde zijn. Meer behoeft hij op het oogenblik niet te zeggen, maar is bereid des gevraagd zooveel doenlijk alle mogelijke inlichtingen te verstrekken.

De heer J. MÖLLER, ondervoorzitter, vraagt het woord om te verklaren, dat het nimmer zijn bedoeling is geweest zijn stem te onthouden aan dit Ontwerp, maar, omdat hij persoonlijk goed bekend was met den toestand der bovenwindsche eilanden, meende hij bij indiening van dit ontwerp de gunstige gelegenheid te moeten gebruiken om in denzelfden geest ten gunste der bovenwindsche eilanden te pleiten. Spreker kan zich niet vereenigen met die leden, die meenen, dat het onbillijk zoude wezen, wanneer deze vrijstelling dan ook niet tot Aruba en Bonaire werd uitgestrekt. De bovenwindsche eilanden vormen een afzonderlijke groep, waar van St. Eustatius alleen vrij is van bijna alle rechten. In beginsel alleen kan men verlangen, dat alle belastingen voor alle eilanden homogeen zijn, praktisch zullen de belastingen voor elk eiland verschillen. Nu echter de afgevaardigde van den Gouverneur beloofd heeft, dat spoedig de zoozeer gewenschte vrijstelling ernstig overwogen zal worden, zal hij met vol vertrouwen wachten.

De heer C. STATIUS MULLER herhaalt nogmaals zijn belofte en blijft aandringen op ongewijzigd aannemen van het Ontwerp, opdat men later bij wijziging van het geheele stelsel beter een afgerond geheel zou krijgen.

Daar niemand meer het woord verlangde, werd het ontwerp in stemming gebracht en ongewijzigd goedgekeurd, evenals het ander ontwerp ter verscherping van strafvordering voor wanbedrijven tegen de zeden.

***

Ingekomen is het Voorloopig Verslag op het O. V. tot wering van vreemdelingen zonder voldoende middelen van bestaan, of die gevaarlijk zijn te achten voor de publieke rust. De afdeelingen hebben dit Ontwerp met vreugde begroet, omdat het hoog noodig is het toezicht op de vreemdelingen te verscherpen. Echter is de komst van vreemdelingen in onze kolonie zeer gewenscht: daarom stellen zij voor, dat alleen verdachte personen *desgevorderd* zich vervoegen moeten bij den Procureur van Curaçao, of de Gezaghebbers op de eilanden. Eveneens, verzoeken zij alle schippers, die arbeiders aanbrengen *te verplichten* een bewijs van goed gedrag van ieder hunner over te leggen, op straffe van alle onkosten te dragen voor onderhoud en terugreis naar de vorige woonplaats van iederen arbeider, welke niet toegelaten is.

Waarom echter, zoo vragen wij, geldt dit *imperatief* voorschrijven van het overleggen van dergelijk bewijs alleen voor vreemde *arbeiders?* Zou het ook niet nuttig wezen dit te eischen bij het aanvoeren van iedere vreemdeling? De namen der passagiers moeten bij inscheping toch ingeschreven worden op de scheepsrollen, hoe gemakkelijk kan de schipper of de agenten der lijn dan niet een paar vragen er aan toe voegen om althans eenigen waarborg te bezitten over het goed gedrag en voldoende middelen van den passagier. Het overleggen van dergelijke lijsten werd dan hier veel gemakkelijker, de passagiers hadden minder last, de politie minder werk, en wat het zwaarste weegt, de waarborgen tegen ongewenscht vreemdelingen-verkeer werden er zekerder door.

### De Curaçaosche Hypotheekbank.

Men weet, dat deze bank vroeger een Gouvernements-instelling was,

doch in 1875 aan particulieren overging tegelijk met de renteloze beschikking over het aanwezige kapitaal, groot f 187,746 als garantie, van welk kapitaal ieder jaar 1|15 moest worden afbetaald. Verleden jaar werd het laatste bedrag betaald (de aflossingstermijn was intusschen verlengd) zoodat het geheele garantie-kapitaal aan het Gouvernement is teruggeven en de Hypotheekbank thans op eigen wieken drijft.

Dat drijven, blijft echter drijven, d. i. zich boven water houden, en kan maar geen hoog opvliegen worden, omdat de hypotheekbank een grooten last van bezwaarde goederen achter zich sleept, terwijl die last nog jaarlijks toeneemt, daar de eigenaars der onroerende goederen dikwerf hun interesten niet op tijd betalen, soms zelfs geheel achterlaten.

De waarde der hypotheken is verzekerd, daar ligt het gevaar niet, maar de bank zou wel gaarne wat meer vrij geld hebben.

Nu heeft de Gouvernements-bank reeds jaren lang een kapitaal, thans beloopt dit ongeveer *f* 195000, renteloos in kas liggen en zou derhalve dit kapitaal gaarne geplaatst zien. Vroeger werd reeds het plan geopperd dit kapitaal bij gedeelten aan de plantage-houders ter leen te geven onder hypotheek op hun plantages. De Hypotheekbank is echter de houdster van verreweg de meeste hypotheken; niet belast eigendom is in onze kolonie hooge zeldzaamheid.

Wat zal er derhalve moeten geschieden, als de Gouvernementsbank hare f 195,000 tegen matige interest geplaats wil zien zonder de Hypotheekbank daaroor concurrentie aan te doen? Dan zal de Gouvernementsbank de hypotheken van sommige plantage-houders moeten afkoopen van de Hypotheek-bank. Deze krijgt daardoor meer vrij geld; de Gouvernements-bank heeft haar renteloosliggend kapitaal geplaatst, d. i. winstgevend gemaakt, de plantage-houders wier hypotheken door de Gouvernementsbank werden overgenomen behoeven dan niet meer 5% aan de Hypotheekbank maar 3% bijv. aan de Gouvernementsbank te betalen.

De Hypotheekbank heeft reeds *f* 60,000 van Gouvernements-bank in administratie, zoodat de geheele som, welke aan de Hypotheekbank kan verstrekt worden ± *f* 250,000 zal bedragen, volgens welk bedrag hypotheken op de verschillende plantages kunnen worden overgenomen door de Gouvernementsbank tegen minder interest voor de planters.

Het voorstel sluit derhalve in zich een drievoudige hulp, aan de Gouvernementsbank, de Hypotheekbank en de planters. Over dit voorstel zal beslist worden op Donderdag a. s. door de Algemeene Vergadering.

**Kamer van Koophandel.**

Donderdag had de eerste zitting plaats. Als Voorzitter werd gekozen A. Jesurun, Ondervoorzitter J. Janse, Secretaris C. G. de Haseth, Cz. Den Secretaris werd opgedragen een reglement van orde, in den geest van 1885 van de vorige kamer te ontwerpen.

Reeds verscheidene stukken waren ingekomen, o. a. een verzoek om advies tot verbreeden der kade aan de Oostzijde der Brug van den Brandhof, tegenover het hotel Venezuela. Door verbreeding der kade, of wat hetzelfde is gedeeltelijke demping van het ondiepe water aan deze kade, krijgen de kleinere scheepjes meer gelegenheid om te lossen, daar ze dit nu, wanneer er grootere schepen in de haven liggen, alleen kunnen langs de korte kade vóór de *v. d. Brandhof-brug*.

**Muziek.**

Zondagavond ll. had de muziekuitvoering weder plaats op het Molenplein. Tal van wandelaars, ook van de netters standen genoten van de goed uitgevoerde stukken.

Zouden wij beleefd mogen verzoeken, of voortaan de muziekuitvoering des Zondagavonds, om beurten op het Molenplein en vóór. het Gouvernementshuis plaats mag hebben? De heeren Officieren, en de muzikanten zullen dan meer voldoening hebben van hun concert, daar het nette publiek niet gaarne onder de Poort doorkruipt, maar liever wandelen gaat op het Molenplein.

**Havennieuws.**

Van 15 — 31 Maart liepen onze haven binnen:

| | |
|---|---|
| Stoombooten | 15 |
| Bijlanders | 15 |
| Goeletten | 24 |
| Brikken | 2 |
| | 56 schepen. |

Dit maakt dus voor de geheele maand Maart met de 52 schepen der eerste helft een totaal van 108 schepen.

* *
*

De schoenerbrik *G. B. Lockhart* is Vrijdag, twee uren na het uitvaren van de Paket, ook naar Bonaire vertrokken.

**Regenval.**

GEDURENDE FEBRUARI.

| | mM. |
|---|---|
| Fort Amsterdam | 6,7 |
| Plantage Knip | 40,5 |
| „ Daniel | 16,5 |
| „ Klein Sta. Martha | 48,7 |
| „ Savonet | 19,9 |
| „ Veeris | 11,3 |
| „ Noordkant | 6 |
| „ Gr. St. Joris | 9,2 |
| Seinpost Oost-Divisie | 6.3 |
| Quarantaine Beekenburg | 10,2 |

In de laatste dagen is er flink wat water gevallen. Op de afgesloten gronden is men al weer aan 't planten. Jammer, dat dit niet overal kan geschieden. Maar er is toch weer groen voedsel voor het vee.

**Onze Financien.**

Aruba bracht in het 4de kwartaal van belastingen op: f 8,367.95½, hetgeen met de f 22,696,91½ den vorige drie kwartalen een totaal van f 31,064,87 maakt, of f 12,964.87 boven de raming. De inkomsten van onderscheiden aard bleven f1,468.70½ beneden de raming, maar dit is toe te schrijven aan het feit, dat nog niets binnenkwam van de f 4000 geraamd voor de vergunning tot het ontginnen van phosphorzure kalk. De belastingen brachten dit jaar op Aruba f 7000 meer op dan verleden jaar. Als het zoo doorgaat, zal dit eiland het volgend jaar zijn uitgaven, behalve het aandeel in de pensioenen, kunen dekken. Hetgeen wij van harte hopen.

**Visscherij.**

Dr. J. Boeke heeft ook reeds Caracasbaai onderzocht, en is langs de zuidelijke westkust gevaren tot in het gezicht van Klein Curaçao. Donderdag werd een onderzoekingsreis, in het barkje *Mi Consuelo*, langs de Noordelijke westkust tot aan Westpunt ondernomen.

Dr. Boeke staat voor een nog onontgonnen terrein. Over de visschen in onze wateren vindt men al heel weinig litteratuur.

Alles moet dus van meet af aan begonnen worden. Vandaar dat Z. Zeergel. zich volstrekt niet voorstelt een eindbeslissing te kunnen geven na zijn negen maanden van onderzoek. Wel hoopt hij in een of andere onderafdeeling der visscherij, zooals oester-, schildpadden-, kreeftenteelt iets positief te kunnen beginnen. Maar wil men dit wetenschappelijk onderzoek ook werkelijk economisch productief maken, dan zullen op dit wetenschappelijk onderzoek nog eenige praktische proeven moeten volgen.

Het laboratorium van Dr. Boeke, opgericht in de krijgsraadzaal, is hoogst belangrijk. Men kan zich daar overtuigen over de groote uitgebreidheid van dit onderzoek, dat zich niet alleen uitstrekt tot de visschen, maar ook tot hun levensvoorwaarden, zooals temperatuur, zoutgehalte, samenstelling, strooming van 't water, aanwezigheid van voldoende vischvoedsel, de ontwikkeling hunner eieren, voordeelen of bezwaren daartegen, welke tengevolge heeft de vermenigvuldiging, of vermindering der visschen. Tal van netten en instrumenten moeten hierbij dienst doen. Dit alles uitleggen is ons onmogelijk. Beter is het een bezoek te brengen aan dit laboratorium; de beleefde vriendelijkheid van Dr. Boeke waarborgt den belangstellenden bezoeker een hoogst leerrijk onderhoud. Wij, althans, zijn Dr. Boeke dankbaar voor zijn vriendelijke ontvangst, wij hebben heerlijk genoten van al zijn visch, al was het slechts *in abstracto*.

**Handelswaarde van Ben-olie.**

Uit een bijdrage van Dr. M. Greshoff, directeur *het Koloniaal Museum* te Haarlem, in het *Pharmaceutisch Weekblad* over Ben-olie ontleenen wij het volgende: Begen- of Ben-olie (*Oleum moringae*) is de vette olie, geperst uit de zaden van den Benboom (moringa Pterygosperma) die in de Oost- en West-Indië zeker van belang is, niet alleen door deze olie, doch ook volgens de geneeskundige toepassingen van andere deelen der plant o. a. van den in verschen staat zoo scherpen wortelbast, eene eigen schap, die tot den Engelschen naam „Horse radish-tree" aanleiding heeft gegeven. Van de olie is zeer veel goeds gezegd, als zijnde de beste machine-olie enz. Meermalen heeft men de *Moringa* dan ook tot een groote cultuurplant willen maken, vooral op onze West-Ind. eilanden. Op Jamaïca is de Moringa-boom in 1784 uit Nederl.-Indië overgebracht en werd er in cultuur genomen in 1817, naar aanleiding van een regeerings-rapport, waarin zeer duidelijk becijferd werd, dat op 1 acre overigens waardeloos land 1320 boomen konden staan, leverend 88 gallons olie, tot een waarde van 5866 pond sterling of 70,000 gld. Die fabelachtige opbrengst is nog altijd schering en inslag van een verhaal, dat trouw in de koloniale literatuur terugkeert.

Bij elk volgend rapport is er echter van die „opbrengst" wat afgebrokkeld en toen nu onlangs weder een monster Ben-olie van Jamaïco naar Londen kwam, schatte de handel daar, dat zij niet veel meer waard was dan bijv. goed gezuiverde katoenzaad-olie!

En terecht, men behaalt alleen de trioleïne. Bittere ontgoocheling, deze olie, die op Jamaïca 80 p. st. per ton gekost had alleen voor inzameloon van het zaad, bracht in Londen slechts 22 p. st. per ton op! Het bleek toen ook, dat als tegenwoordig in den Engelschen handel nog Ben-olie gevraagd wordt, men onder dien naam wel Spermaceti-olie verkoopt.

Lewkowitsch vond voor het soortelijk gewicht der olie bij 15 gr. 0.9127, voor het soort getal der olie 72,2 en voor dat der vloeibare vetzuren 97.5; hij wijst op het lage soort getal, dat z. i. verklaart, waarom deze olie zoo gunstig bekend staat of stond voor fijne machine-olie, voor z. g. horlogemakers-olie.

Over de commercieele toekomst van Ben-olie oordeelt Wyndham R. Dunstan als volgt: „al kan dit product niet de buitensporige winsten geven, die men in 1817 er van verwachtte, toch is het nog mogelijk dat — zoo de olie in de koloniën maar goedkoop genoeg geproduceerd kan worden, er ook nog wel een markt voor te vinden zal zijn als spijsolie en voor het vloeibaar gedeelte als fijne machineolie, terwijl de perskoek waarde kan hebben als veevoeder."

Dr. Greshoff trekt dit oordeel echter in twijfel; voor spijsolie acht hij de olie ongeschikt en even zoo zou hij niet gaarne de perskoek als veevoeder aanraden. Hij wil liever het oordeel over de huidige waarde van Ben-olie aldus formuleeren: „onder de tegenwoordige omstandigheden van den oliehandel, is dit artikel voor de Europeesche markt ten eenen male zonder specifieke waarde. Ter plaatse in de koloniën en dus buiten den exporthandel om, kan men er echter voor eigen gebruik een zoo nuttig mogelijk gebruik van maken vooral als smeerolie, medicijn, zeepmateriaal enz.

**Studiebeurzen.**

Als men nog heel vlug is en zoo spoedig mogelijk zijn aanvrage inzendt aan den Weledelgestr. Heer J. A. Snijders Jr. Secretaris der Groep Nederlandsche Antillen „heeft men nog wel kans het buitenkansje te treffen om op kosten van het Algemeen Nederlandsch Verbond de studie van een pupil, of zoon te kunnen laten voltooien.

Wij gelooven, dat velen eigenlijk goed weten, dat het gebruik maken van studiebeurzen niets vernederends in zich sluit. Hooggeplaatste Officieren, Geestelijken, Doktoren, Juristen, beroemde Schilders en Beeldhouwers of Letterkundigen danken dikwijls hun opleiding aan de tegemoetkoming van studiebeurzen. Zeer veel Gymnasia, Colleges, Hooge scholen in Europa en Amerika hebben de vrije beschikking over dergelijke beurzen, die nooit zonder gevolg worden aangeboden.

Profiteert dus van deze zeldzame gelegenheid.

---

## CORRESPONDENTIE.

*Bonaire 26 Maart, 1905.*

Dezer dagen kwam hier de bemanning aan van de groote golet *Trader*. Met een lading zout van hier naar *Sabanilla* vertrokken, was deze golet met ballast op de terugreis naar Bonaire, toen zij door hooge zee en sterken stroom in de *Boca Cinizi*, in de buurt van Sabanilla, op het strand werd geworpen. Met groote moeite gelukte het de bemanning in booten aan land te komen. Van Sabanilla werd de bemanning door de Italiaansche boot naar Curaçao gebracht. De *Trader*, een prachtige golet, van 360 ton, ruim 10 jaar geleden in Engeland gebouwd, is bijna zeker reddeloos verloren. Naar men zegt, was de *Trader* niet verzekerd, zij was het eigendom van den Heer J. J. Debrot van Bonaire.

—Woensdag 22 Maart is er hier een prachtige regen gevallen.

Den geheelen morgen tot ongeveer 1 uur 'smiddags en later in den nacht is er o. a. op Rincon 18½ mM. regen gevallen.

—Sinds verscheidene weken is het Gouvernement op Rincon bezig een put te graven midden in het dorp. Doch tot nu steeds zonder gunstig resultaat. Men is nu tot een diepte van ± 32 voet gekomen, zonder water te vinden doch slechts steen, die wel afwisselt in soort, maar steeds hard en moeilijk te bewerken blijft. Bovendien wordt het werk erg vertraagd door gebrek aan goede gereedschappen.

—Het volk waardeert die pogingen van het Gouvernement ten zeerste, doch is er vooralsnog niet mede gebaat. Daarom zijn de bewoners uit zich zelf begonnen hulp te verschaffen in den dringenden waternood, door de bestaande tanki's schoon en grooter te maken, opdat zij meer water kunnen bevatten en langer tijd in de behoefte aan water voorzien. Dagelijks wordt er 's avonds aan gewerkt. Men begrijpt echter, dat op die wijze dat werk slechts zeer langzaam vordert. En toch is het een werk, dat volstrekt noodzakelijk is, want de allerbeste put van Rincon de *Dos Poz*, begint reeds gebrek aan water te krijgen. En nu zijn we nog pas in de maand Maart.

Het tanki *Tila* heeft bijna 4 maanden lang de bevolking van water voorzien. Het is te hopen, dat het Gouvernement ook nog *dit jaar* het tanki *Bentura*, aan de Noordzijde van het dorp zal laten uitgraven. Verleden jaar moest dit werk wegens den regen gestaakt worden. Wegens de buitengewone grootte van dit tanki en den grooten afstand kan dit werk echter niet door vrijwilligers geschieden.

# BIJBLAD

VAN DE

„Amigoe di Cuaaçao."

Zaterdag, 1 April 1905.

No. 1110.


### Agavevezelmachine.

Het „*Journal d'Agriculture tropical*" deelt mede, dat de heer F. Fasio uit Algiers, op zijn doorreis te Parijs, binnenkort een zijner ontvezelmachines zal opstellen in de fabriek van den Heer Chaumeron, fabrikant van tapijten, en wel bekend door de propaganda, welke hij maakt voor de cultuur van agaves in de fransche kolonies. De Heer Fasio stelt zich voor, om in genoemd fabriek *143, rue de Clignancourt*, altijd versche bladeren van agaves, sanseveras enz. bij de hand te hebben.

De machine, die altijd onmiddellijk in beweging kan gesteld worden, heeft slechts een demonstratief doel.

Belangstellenden kunnen zich wenden tot den Heer H. Chaumeron, *41, rue de Trevise*, Parijs.

Nadere bijzonderheden over deze machine—Fasio zijn zeker ook te bekomen bij het Koloniaal Museum te Haarlem. Want gedurende het laatste kwartaal van het vorige jaar werden van wege den directeur van genoemd museum de vezels van *Agave americana* en *Fourcroya gigantea*, (gereinigd volgens het nieuwste systeem van den Heer Fasio met die machine,) tentoongesteld in de museum-kamer van het *Bureau voor Handelsinlichtingen*, Damrak, Amsterdam.

## Wat dat wel zal kosten.

Ter aanvulling van hetgeen wij reeds overschreven uit *Neerlandia* tegen 't emigreeren van enkele arbeidersgezinnen uit Nederland naar St. Eustatius meenen wij nog te mogen wijzen op het volgende:

Door de commissie—benoemd bij gouvernements-resolutie van 3 Oct. 1892, om te onderzoeken en te adviseeren of kolonisatie van Europeanen, speciaal van nederlandsche landbouwers, naar Suriname, ook uit koloniaal oogpunt, gewenscht is, aan welke eischen behoort te worden voldaan en welke steun behoort te worden verleend — is een verslag uitgebracht, waarin de volgende beginselen worden uiteengezet, die wij hier, om het belang der zaak, verkort willen mededeelen, echter niet, dan nadat wij ronduit hebben verklaard, dat volgens onze meening St. Eustatius zich nog veel minder leent tot immigratie van Hollanders dan Suriname, emigratie van de benedenwindsche eilanden Curaçao, Bonaire en Aruba naar St. Eustatius zou den wij, indien het noodig is, veel eerder aanbevelen.

Alle beginselen van het verslag kunnen wij onmogelijk mededeelen, maar dat zal ook niet noodig wezen om onze thesis te bewijzen; het volgende is reeds meer dan voldoende.

„Waar evenwel menschenlevens op het spel kunnen staan en waar vaststaat, dat tot dusverre nagenoeg alle genomen proeven in meerdere of mindere mate mislukt zijn en tal van menschenlevens gekost hebben, daar past de uiterste omzichtigheid Geen massale overbrenging dus van Nederlandsche landbouwers naar dit gewest, maar een zeer bescheiden en met alle voorzorgen voorbereide en geleide proef met een klein getal gezonde, krachtige en arbeidzame boeren-gezinnen, eene proef niet door eene particuliere maatschappij, maar van staatswege genomen.

Men kwam tot de conclusie, dat de proef moet genomen worden met een twintigtal gezinnen. Hebben deze eenigen tijd. b. v. een jaar, in Suriname het landbouwbedrijf uitgeoefend en blijft hun gezondheidstoestand goed, dan kan een tweede groep, weer van een twintigtal gezinnen, volgen en zoo vervolgens.

Gaat het dezen kolonisten goed, dan zullen zij familieleden en vrienden in het moederland aanmoedigen om hun voorbeeld te volgen en zich in Suriname te komen vestigen; zoodoende zou na verloop van tijd een, zij het ook bescheiden, stroom van landverhuizers zijn weg naar de kolonie vinden, waarbij leiding en toezicht van staatswege steeds wenschelijk zouden blijven.

De kolonisten moeten zijn Nederlanders, niet boven den leeftijd van 35 jaar, landbouwers, veeboeren, grondwerkers en tot veldarbeid geschikt. Aanbeveling verdient het, dat er onder hen enkelen zijn, die tevens eenig ambacht verstaan. Zij moeten matig en van zedelijk gedrag zijn

Zij moeten weten, dat zij hier komen, om, aanvankelijk met behulp der regeering, voor zich zelven te arbeiden; dat zij krijgen kosteloos ingepolderd en op loozing gebracht land, waarvan een gedeelte geschikt is om dadelijk in cultuur te worden gebracht: hun zullen worden voorgeschoten alle gelden, noodig voor de reis van hunne woonplaats naar Suriname, voor uitrusting, voor vestiging, daaronder begrepen, wat ze noodig hebben tot landbouwbedrijf en vee- en pluimveeteelt; voorts woning en al wat daartoe behoort en, zoolang ze door eigen arbeid niet of niet geheel in eigen levensonderhoud kunnen voorzien, wekelijks geheel of gedeeltelijk geld tot aanschaffing van de noodige levensbehoeften, enz. en dat ze op verlangen ontvangen al het vermelde in voorschot."

„Om zoo spoedig doenlijk in eigen behoeften te voorzien, moeten de kolonisten onmiddellijk na hunne vestiging, onder deskundige leiding en voorlichting, aanvangen met teelt van aardvruchen en bananen en met het houden van enkele koeien, varkens en pluimvee, mogelijk aanplanten van vruchtboomen, waarbij gaandeweg tal van andere cultures en industrieën kunnen worden ondernomen.

Vooral zullen de kolonisten van den aanvang af zich moeten toeleggen op cultuur van stapelproducten en op veefokkerij.

Wat betreft de uitgestrektheid lands voor iedere familie noodig, acht de commissie raadzaam niet minder dan 30 akkers (pl. m. 13 H. A.) toe te staan.

De woningen moeten eenvoudig, maar luchtig en niet bekrompen wezen."

Behalve het beschikbaar te stellen lond schat de commissie de kosten van voorbereiding per gezin voor den staat op *ƒ* 4400,—, maar zij merkt er bij op, dat het hier eene proefneming geldt, die beslissend zal zijn en waarbij dus geene verzorgen, hoe kostbaar ook, mogen verzuimd worden. Liever te groote, dan onvoldoende steun.

Men verlieze daarbij niet uit 't oog dat men hier te doen heeft met voorschotten en dat de kansen op terugbetaling groot zijn.

Zoolang men zich blijft bepalen tot tene proefneming op de allerkleinste schaal, b. v. 20 gezinnen, zou het zeker de voorkeur verdienen de daarvoor noodige som van *ƒ* 88 000,—, over twee of drie jaren verdeeld, op de koloniale huishoudelijke begrooting te brengen, ze daaruit te kwijten en later de teruggraaf van de voorschotten onder de inkomsten van onderscheiden aard op te nemen.

Neemt daarentegen later het vertrouwen in de zaak zóo toe, , dat men de proef tot b. v. honderd gezinnen meent te kunnen voortzetten, dan is het regelmatiger tot het daartoe noodige bedrag ad *ƒ* 44000,— benevens voor 3 pct. rente gedurende de eerste tien jaren ad *ƒ* 132000,—, eene 3 pct. leening aan te gaan, die dan, zes honderd duizend gulden groot, verdeeld zou kunne nworden in zes seriën, iedere serie uit te geven naar gelang van de behoefte, de rente van iedere uitgegeven serie gedurende tien jaren te kwijten uit een op het voetspoor van het Immigratiefonds uit de geldleening op te richten Kolonisatiefonds, en verder voor rente en aflossing van iedere serie die tien of meer jaren geleden is uitgegeven, ieder jaar, gedurende een tijdsverloop van twintig jaar, een som van *ƒ* 6721,30 op de koloniale huishoudelijke begrooting in uitgaaf te brengen.

Volgens 't schrijven van Ds. Hoekstra voorkomende in *Neerlandia* (Suriname-nummer, Sept-Oct. 1903) is op dit verslag geen emigratie naar Suriname gevolgd. Vergeten wij ook niet, dat een paar jaar geleden de Transvaalsche Boeren evenmin gediend waren van onze *weiden en akkers*. En toch ligt het in het voornemen „nog dit jaar een aanvang te maken met de uitvoering van de plannen." Wij herhalen slechts: Wat dat wel zal kosten.

## Advertentien.



## Algemeen Nederlandsch Verbond.

Het Bestuur van de groep „Nederlansche Antillen" maakt bekend, dat het Hoofdbestuur besloten heeft voor den tijd van 4 à 5 jaar twee studiebeurzen elk à f 500 beschikbaar te stellen voor Curaçaosche jongelieden, ten einde zich in Nederland in de eene of andere richting te bekwamen.

Ouders of voogden, welke hun zoon of pupil voor deze studiebeurzen wenschen in aanmerking te brengen, worden verzocht zich schriftelijk te wenden tot den 2en onderGeteekende, met vermelding van het doel, waarvoor de beurs wordt verlangd.

Namens het Bestuur.
*De Voorzitter*,
J. P. E. Gaerste.
*De Secretaris*,
J. A. Snijders.



## TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

**NEW-YORK,**

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

| 1905. | Philad | Marcb. | Carcas. | Zulia | Philad. | Marcb. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Vertrekt van New-York | Feb. 18 | Feb. 25 | Mrt. 4 | Mrt. 11 | Mrt. 18 | Mrt. 25 |
| Komt aan te San Juan | 23 | | 9 | | 23 | |
| Vertrekt van „ | 24 | | 10 | | 24 | |
| Doet Curaçao aan | 26 | | 12 | | 26 | |
| Komt aan te La Guaira | 27 | Mrt. 4 | 13 | 18 | 27 | April 1 |
| Vertrekt van „ | Mrt. 1 | 5 | 15 | 19 | 29 | 2 |
| Komt aan te Pto. Cabello | 2 | | 16 | | 30 | |
| Vertrekt van „ | 3 | | 17 | | 31 | |
| Komt aan te Curaçao | 4 | 6 | 18 | 20 | April 1 | 3 |
| Vertrekt van „ | 5 | 13 | 19 | 27 | 2 | 10 |
| Doet La Guaira aan | 6 | | 20 | | 3 | |
| „ Ponce | | 15 | | 29 | | 12 |
| „ San Juan „ | 8 | | 22 | | 5 | |
| Komt aan te New-York | 13 | 21 | 27 | April 4 | 10 | 18 |

## Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

| | Merida | Marcb. | Merida | Zulia. | Merida | Marcb |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Vertrekt van Curaçao | Feb. 27 | Mrt. 6 | Mrt. 13 | Mrt. 20 | Mrt. 27 | April 3 |
| Komt aan te Maracaibo | 28 | 7 | 14 | 21 | 28 | 4 |
| Vertrekt van „ | Mrt. 3 | 11 | 17 | 25 | 31 | 8 |
| Komt aan te Curaçao | 4 | 12 | 18 | 26 | April 1 | 9 |


Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO.

**Posterij.**

*Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:*

Maltida Alberto, Lentje Albertus, Clemencia Alexander, Reinier Alexander, J. Biernans, Luis Boon para entregar á Gumercindo Vargas, Filomena Bruske, Leonita Conquet, Pastoor Dalhous, Delbna Danchi, Hermogenes de Windt, Corneli de Veer, Daniel Dovale, Catharina Gerlein, Ester D. C. Gomez, J. Nisia Yacu, Rosalla Kuiman, Jesefina Koeiman, Numa P. Leon, Miss Lopez, Severina Odalisio, Elena Heny Re y Hermanas, Theodor Sjacutoe L. Wederfoort, en Plantina Wellems.

Niet voor bestelling of verzending vatbaar: Een brief geadresseerd aan Ernestina Rib, Romana; en een geadresseerd aan R. H. Ingersoll & Bros, New-York vermoedelijk inhoudende een muntstuk,

Aangeteekende stukken: Clotilde B. de Bethencourt, H. H. R. Chapman, Thomas Pannefiek, G. A. Pinedo P. (4) en Enrico Vicentini.

Een wissel geadresseerd aan Josefina Koeiman.

* *

De met den Nederlandschen paketschoener *Gouverneur van den Brandhof* naar Saba, St. Eustatius en St Martin N. G., te verzenden brieven worden op den 6e. dezer om 2 M. gesloten.

---

# SIGAREN.

DE FIRMA

## Ph. de Ruiter en Zoon

— TE —

**CULEMBORG— (Holland)**

wenscht in contact te komen met soliede afnemers voor de leverantie van twee in West-Indië reeds zeer in trek zijnde merken.

Levering franco aan boord Amsterdam. Betaling contant. Een proefzending 200 stuks in blikverpakking (twee merken) wordt franco per post gezonden na ontvangst van postwissel van vijf gulden.

---

# VERSCH ZAAD

— VAN —

## YELLOW BRANCHING DOUROH

op de Koloniale Tentoonstelling bekroond met Eersten prijs, V. Z. Medaille,

**kan nu nog met succes geplant worden.**

Te bekomen bij

J. H. E. JOUBERT,

tegen 20 cts. per kan.

Ook te bevragen op de plantages Barber en Wacao, alsmede ten huize van den heer J S. JOUBERT op den berg.

---

# SIGAREN.

DE LANNOY & Co. (*Botica Central*) hebben steeds voorhanden een ruim assortiment sigaren van diverse merken, waaronder het zoo algemeen gewilde merk Odalisca (echt !!!)




**AGENTEN:**

**Senior & Co., Botica Excelsior.**

Verkrijgbaar in alle apotheken.

---

# Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van den 12den October 1903t|m den 2den Maart 1904, onder N°. 1 R t|m N°. 5000 R zal plaats hebben op DONDERDAG den 6den April a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 30sten Maart 1905.

*De Voorzitter,*

A. JESURUN.

---

# Fotografia Soublette.

Este muy conocido Taller ofrece de nueve sus trabajos á sus numerosos clientes, acaba de recibir máquinas de las últimas invenciones y tiene constantemente de venta aparatos é ingredientes frescos para el arte fotográfico.

HORAS DE TRABAJO:

De 8 A. M.—4 P. M.

---

## Federico en Arturo Perret Gentil,

ADMINISTRATEUR en DIRECTEUR

VAN DE

STALHOUDERIJ (Cocheras) **"LA AURORA"**

bevelen hunne rijtuigen aan het geachte publiek van Curaçao aan, met mededeeling dat degenen, die gebruik maken van die rijtuigen het voorrecht hebben de beroemde plantage Groot St. Joris te bezoeken, waar zij kunnen wandelen en zich baden zonder extra betaling.

Telefoon van de Stalhouderij N°. 27. Ook wagens te bevragen in het kantoor, Willemstad, Telefoon N°. 63.

---

## LA DICHA EN EL HOGAR.

# Elixir de Capuchino,

PREPARADO POR

## H. SUELS,

*Miembro de la Facultad Médica de los EE. UU. de Venezuela, Premiado con medalla de oro en la Exposición Industrial de Valencia, (Carabobo) 1901 y Universal de St. Luis, EE. UU. de América 1904.*

**Para la completa curación de:**

La anemia, abatimiento, vértigos, languidez, palpitaciones, color pálido, extenuación, empobrecimiento de la sangre, etc, etc. etc.

Agentes en Curazao,

DE LANNOY & Co.

OTRABANDA,

BOTICA CENTRAL.

---

# ELLIS en DANIA

**ONTVANGEN PER**

**„PRINS WILLEM III"**

**eene aanzienlijke collectie heerlijke sigaren van de welbekende Koninklijke Utrechtsche Sigarenfabriek der Heeren**

## H. G. A. M. Hagen.

*ALSMEDE*

**allerlei soorten glas- en aardewerk van de beroemde fabriek der Heeren**

## P. Regout & Co.

**te Maastricht.**

*Alles te bekomen*

*tegen*

*GOEDKOOPE PRIJZEN.*

**Curaçao, 11 Maart 1905.**

---

# SEMIA FRESCOE

— DI —

## YELLOW BRANCHING DOUROH,

premiá na Exposicion Colonial coe promer premio, Medali di plata dorá,

**por ta plantá ainda coe éxito.**

Ta hajé coempra cerca J. H. E. JOUBERT, na ocho placa pa kana.

Por hajé coempra tambe na Barber i Wacao, i tambe na cas di Sr. J. S. JOUBERT riba Ceroe di Otrabanda.

---

# SIGAAR!

Na *Botica Central* di de Lannoy & Co tin semper di bende non sigaar di diferente marca masjar recomendabel.

---

# UN BON CONSEHO.

Nos ta conseha na toer hende, koe ta desea di bebe un cerbez bon, di bebe e famoso cerbez „Het Hert"; é ta un bebida enteramente puroe i masjar agradabel; ta é gran cerbez pa excelencia, pa nos clima calor, pasobra é ta contene masjar nada di alcohol

DE LANNOY & Co.

Agentes.

---

# H. LANSBERG,

**CIRUJANO-DENTISTA,**

— PIETERMAAI, —

ta ofrece su servicionan profesional, garantizado su trabao.

**Esmero i prontitud,**

**Prijs barata.**

---

# „HET HERT."

Drinkt steeds het heerlijke Lans' export Bier „Het Hert"; het heeft een zuiveren en aangenamen smaak en is het meest geschikte Bier voor ons warm klimaat, dewijl het zeer weinig alcohol bevat.

Agenten voor Curaçao,

DE LANNOY & Co.

---

# AVISO.

Mi ta participa na toer hende pa es presente aki, koe mi ta larga jaag di dia i anochi toer sorto di animalnan, koe ta molestia i perhudica mi ariba terenonan di coenucoe *Ascencion* i tambe di no larga nan bestia camna ariba es terenonan aki, afin di evita schutmentoe di es bestianan di ken koe sea. Tambe mi ta avisa toer hende, kende koe nan ta, di no pasa riba es terenonan aki sin un permit firmá pa mi of mi apoderádonan, pasobra mi no ta keda responsabel ni tampoco kende koe ta jaag pa mi, pa algun desgracia of danjo koe por ocasioná.

Ascencion, 27 di Maart 1905.

J. E. VAN DER MEULEN.

---

# BIN COEMPRA

## promer

# AWACEROE CAI !!!

El koe ta firma aki bao ta pone na conocementoe di Donjonan di coenucoe i di Pobernan di Curaçao, Bonaire i Aruba, koe nan por haja es semia frescoenan aki bao menciená di cosecha 1905 di coempra cerca djé na coenucoe *Ascencion* i cerca PEDRO MANUEL na coenucoe *Marchena*
MERI HOIJER „ *Sta. Rosa.*
Sr. V. D. MEULEN „ *Ceroe Quinta*

Semia di Pichibé, maisji Santa Martha i Cabez Grandi (broehá), *premiá na Exposicion Colonial coe* PROMER PREMIO, MEDALI DI PLATA DORÁ, na **ocho placa pa cana.**

Semia di es maisjinan tan conocí como Doura i Kaffir blancoe, introducí na nos isla 4 anja pasá, i coe bon éxito pa Señor P. J. DE HASETH di Patrick, na **un real pa cana** i tambe na sacoe di mas of menos 16 cana pa **dos florin pa sacoe.** Cantidad 800 sacoe.

**Semia di Boontji crioljo na dos real cuater placa pa cana.**

N. B. Hendenan, koe tin mester, coempra awor pa boso wardé bon, promer koe awaceroe cai; pasobra prijs di toer lo subi. Corda bon, koe es semianan aki no ta e semia bieuw wardá manera hopi hende lo tin di bende, i koe no ta nace.

Curaçao, 27 di Maart 1905.

CORNELIS MANUEL.

Fitó di coenucoe *Ascencion.*

---

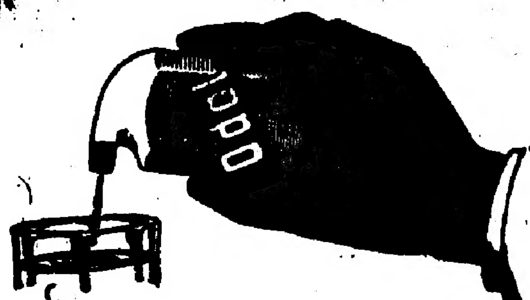
# BISA OTRO!!

Ningun cas di bon católico no por falta LA CRUZ mas, es courant di pueblo di Curaçao, es courant sin igual, coe su lectura útil, coe nobonan frescoe, noticianan interesante.

Si bo por gasta tres placa, gasté anto pa coempra un número di LA CRUZ *toer dia razon* cerca:

INES DANIA, *Pietermaai, Caja Grandi*
J. H. L. OSSENKOPP, *Ceroe Altena, Pietermaai.*
MARTIJN RODRIGUEZ, *Grinolli, Santa Maria.*
FEDERICO PUPPE, *Punda, Windstraat.*
ALFREDO WINKLAAR, *koster di Misa Santa Ana, Otrabanda, Consciëntie-steeg.*
A. EMILIO GOILO, *Otrabanda, Ceroe di Quinta.*
FRANS BARNIÉ, *Otrabanda, Piedra-Piedra, dilanti Colegio „Sto. Tomás."*

---




*Wie geregeld dagelijks mond en tanden met Odol reinigt, waarborgt zijne kiezen zeker voor holworden.*